

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 1 lutego 2023 r.

w Izbie Cywilnej w Warszawie,

w sprawie z wniosku Bank spółki akcyjnej w W.

o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Kamila Zaradkiewicza
wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności
towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu
w sprawie I CSK 6634/22

odrzuca wniosek

UZASADNIENIE

W dniu 30 grudnia 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek pełnomocnika pozwanej Bank S.A. z siedzibą w W. - w sprawie I CSK 6634/22 - złożony na podstawie art. 29 § 5 i 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm, dalej „ustawa o SN”), o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez Sędziego Sądu Najwyższego Kamila Zaradkiewicza (dalej jako Sędzia) z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowaniu po powołaniu.

W uzasadnieniu złożonego wniosku pełnomocnik pozwanej wskazał, że SSN Kamil Zaradkiewicz przez kilkanaście lat pracował w Trybunale Konstytucyjnym, pełniąc stanowisko dyrektora zespołu ds. orzecznictwa i studiów. Jako dyrektor brał udział w charakterze gościa w pracach parlamentarnych nad projektem ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym, udzielił wywiadu

dziennikowi „[...]”, w którym wyraził opinię, że orzeczenia Trybunału nie zawsze są ważne, ostateczne. Podważał legalność wydawanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeń, udzielając w dniu 20 kwietnia 2016 r. wywiadu w W. Tydzień później Minister Skarbu Państwa wydał oświadczenie w przedmiocie powołania Sędziego do Rady Nadzorczej P. Spółki z o.o. w G. ze znacznym kapitałem Skarbu Państwa, co świadczy o silnym powiązaniu politycznym Sędziego z ówczesnym rządem. W 2018 r. - w trakcie kryzysu wokół Sądu Najwyższego - zgłosił on swoją kandydaturę na sędziego Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, co spotkało się z negatywną opinią wyrażoną przez grupę pracowników naukowych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu. Apelowali oni, aby wycofał swoją kandydaturę, ponieważ ubieganie się w tych warunkach o stanowisko sędziego Sądu Najwyższego jest zachowaniem, które wspiera działania noszące znamiona deliktu konstytucyjnego i godzi w zasady etyki zawodów prawniczych.

W dalszej kolejności pełnomocnik pozwanej stwierdził, że - patrząc przez pryzmat wyroku Izby Pracy Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r. - Krajowa Rada Sądownictwa „po reformie” Prawa i Sprawiedliwości nie spełnia wymogów przewidzianych w art. 179 i art. 186 Konstytucji RP, a tym samym powołania sędziowskie dokonane przez Prezydenta RP na wniosek tak skonstruowanej Rady należy uznać za dokonane z naruszeniem prawa. Zgodnie z orzecznictwem wydanym na tle art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sąd bezstronny to taki, co do którego nie zachodzą żadne podstawy do jakiegokolwiek spekulacji na temat wpływu sił politycznych lub innych na jego funkcjonowanie.

Według pełnomocnika pozwanej, nie odbierając nikomu prawa do własnych poglądów, należy zastanowić się, czy *sędziemu Sądu Najwyższego wypada publicznie afiszować się z prywatnymi poglądami*. Analiza profilu Sędziego w mediach społecznościowych, w tym na T., wskazuje na bardzo duże jego zaangażowanie w mediach społecznościowych.

W konkluzji postawiono pytanie, czy „strona reprezentowana w procesie przez pełnomocnika, który kontestuje powołanie tzw. Neo-KRSowych sędziów (bądź robi to sama strona) może liczyć na sprawiedliwe orzeczenie wydane przez

SSN Kamila Zaradkiewicza?”. W ocenie pozwanej zachodzi duże prawdopodobieństwo, że nie.

W uzasadnieniu złożonego wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności pełnomocnik pozwanej powołał się również na wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka Sekcja Druga w sprawie András Astradsson przeciwko Islandii (skarga nr 26374/18) oraz na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/2020 (OSNKW 2020 nr 2, poz. 7), z której wynika, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Stosowanie do art. 29 § 9 ustawy o SN wniosek ten powinien - pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych - czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Przyjmuje się, co podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 15 listopada 2022 r., III CB 5/22 (LEX nr 3458391), że

wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełniania przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie.

To oznacza, że nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego i jego postępowania po powołaniu, które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (por. np. zarządzenia Sądu Najwyższego: z dnia 16 sierpnia 2022 r., II KB 2/22 i V KB 1/22, niepubl.; z dnia 22 sierpnia 2022 r., III KB 2/22, III KB 3/22, V KB 3/22 i V KB 4/22, niepubl.; z dnia 24 sierpnia 2022 r., I ZB 1/22, niepubl.; z dnia 30 sierpnia 2022 r., I ZB 2/22 i I ZB 3/22, niepubl.; z dnia 2 września 2022 r., III KB 4/22, niepubl.; z dnia 15 września 2022 r., II KB 6/22, niepubl.; z dnia 22 września 2022 r., V KB 7/22, niepubl.; z dnia 6 października 2022 r., I KB 1/22 i III KB 8/22, niepubl.; z dnia 19 października 2022 r., I ZB 15/22, niepubl.; z dnia 20 października 2022 r., III KB 9/22, niepubl.; z dnia 26 października 2022 r., I KB 2/22, I KB 3/22 i V KB 11/22, niepubl. i z dnia 4 listopada 2022 r., IV KB 3/22, IV KB 4/22 i V KB 12/22, niepubl.).

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że złożony przez pełnomocnika pozwanej wniosek o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez Sędziego nie czyni zadość wymaganiom z art. 29 § 9 ustawy o SN. Po pierwsze, powołane w uzasadnieniu wniosku okoliczności mają charakter ogólny, a założeniem ustawodawcy było, o czym wspomniano powyżej, aby strona wykazała, że w konkretnej sprawie, w której orzeka sędzia poddany testowi, przywołane przez nią okoliczności będą uzasadniać, że nie dochowa on standardu niezawisłości i bezstronności. Po drugie, mimo obowiązku wynikającego z art. 29 § 9 pkt 2 ustawy o SN, nie przytoczono dowodów, które wskazywałyby, że postępowanie Sędziego po jego powołaniu na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej może oddziaływać na ocenę dochowania przez niego standardu bezstronności i niezawisłości. W uzasadnieniu wniosku wskazano jedynie na „publiczne afiszowanie się prywatnymi poglądami”. Sąd nie może

natomiast zastępować skarżącego w doborze wpisów w mediach społecznościowych, które mają uzasadniać złożony w trybie art. 29 § 5 ustawy o SN wniosek, tym bardziej, że Sędzia jest osobą bardzo aktywną na tej płaszczyźnie. To obowiązkiem strony składającej wniosek o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez danego sędziego w konkretnej sprawie jest „przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie” i obowiązkowi tego nie wyczerpuje ogólnikowe odwołanie się do prowadzonego przez Sędziego T., zawierającego bardzo liczne wpisy, o różnej tematyce. Należy również zauważyć, że żądanie stwierdzenia, iż w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o SN nie jest tożsame z wnioskiem o wyłączenie sędziego na zasadach ogólnych, o czym stanowi uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. - do której odwołuje się pełnomocnik pozwanej - i nie zamyka stronie możliwości skorzystania z takiego wniosku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2022 r., II PUB 2/22, LEX nr 3411745 oraz z dnia 15 listopada 2022 r, III CB 5/22, LEX nr 3458391).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 29 § 10 i art. 29 § 24 ustawy o SN w związku z art. 373 k.p.c., art. 367 § 3 zd. drugie k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.